

De zorgverzekeraar is dan wel een private partij, maar wel degelijk een zaakwaarnemer, zo stelde Wim van der Meeren, lid van de Raad van Toezicht CZ Zorgverzekeraar. Een ledenraad en klantenpanels helpen daarbij. Ook streeft de verzekeraar na om cliënten de beste zorg te verlenen en daarbij op te komen voor het belang van de patiënt.

De gemeente is zaakwaarnemer van de burger. Dit impliceert dat bij hen bekend zou moeten zijn wat de burger wil. Dit is echter lang niet altijd het geval en daarom een valkuil voor de rol van zaakwaarnemer, zo gaf Hugo Backx, directeur GGD Hart voor Brabant en voormalig wethouder gemeente Tilburg, de toehoorders mee. Gemeenten zijn steeds verder af komen te staan van de burger waardoor zij niet goed meer weten wat deze wil. Daarnaast heeft onderzoek zich verplaatst van het onderzoeken wat er leeft onder bevolking naar een controlemechanisme dat het gedrag van de burger observeert en toetst. Het wordt nu tijd om de burger weer centraal te stellen en de zaakwaarnemer wat meer naar de achtergrond te schuiven. Geen gemakkelijke taak aan het

adres van de wetenschapper, maar wel één die broodnodig is.

MIDDAGPROGRAMMA

Tijdens de middagsessie werd ingegaan op de wijze waarop de zorgvraag bij het evidence-based werken betrokken kan worden. Roland Bal, hoogleraar bestuur en beleid van de gezondheidszorg, schetste een ontwikkeling waarbij de rol van het patiëntenperspectief in het evidence-based werken naar de achtergrond is gedrongen. Dit als gevolg van de grotere nadruk op evidentie in plaats van consensus en het toenemende gebruik van richtlijnen als sturingsmiddel. Patiëntervaring is echter cruciaal voor de goede implementatie van wetenschappelijke kennis en de formulering van belangrijke problemen. Om de rol van de patiënt in het evidence-based werken sterker te maken is daarom meer aandacht nodig voor probleemarticulatie, de toepassing van de richtlijn in de praktijk en een rijkere beschrijving van de context waarin een onderzoek plaatsvindt.

Harry Kunneman verkende de grenzen van het gebruikersperspectief in het evidence-based werken in de zorg. Volgens hem heeft het serieus nemen van het gebruikersperspectief verregaande consequenties. Evidence-based werken gaat uit van kennis met een vaste bodem, terwijl het in de zorg ook gaat om begrippen als waarden, levenservaring en bezieling. In onderzoek wordt nog te veel vastgehouden aan de visie van een patiënt als actor, terwijl hij juist vaak afhankelijk is. De diepe dimensies van het leven, zoals lijden en verlies, en ook het verlichten hiervan, zijn in de zorg aan de orde. Kunneman bepleitte dan ook onderzoek waarbij juist deze dimensies een rol krijgen.

Op deze dag is gebleken dat het betrekken van de zorgvraag geen gemakkelijke opgave is, maar wel een mooie uitdaging voor Tranzo in de komende tien jaar.

CORRESPONDENTIEADRES
B. Wouterse, Tranzo, Universiteit van Tilburg, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg, e-mail: b.wouterse@uvt.nl

UIT HET CBS

Doorwerken tot 65 jaar wordt populairder

Martine Mol¹, Lando Koppes¹

Het aandeel werknemers dat wil doorwerken tot 65 jaar is in vier jaar tijd verdubbeld: van 21% in 2005 naar 42% in 2009. De bereidheid om ook na het vijftenzestigste jaar te blijven werken is lager: 13%.¹

In 2009 waren ruim vier van de tien werknemers bereid om door te werken tot 65 jaar. Mannen en vrouwen verschillen hierin niet veel. Vrouwen gaven wel vaker aan het nog te niet weten. Werknemers met een hogere opleiding wilden vaker tot 65 jaar doorwerken dan middelbaar en laag opgeleiden. De bereidheid om door te werken tot 65 jaar is het laagst in de bouwnijverheid. In die sector wil slechts eenderde van de werknemers tot 65 jaar doorwerken. Ten aan-

zien van het *niet* willen doorwerken is er een verschil tussen jonge en oudere werknemers. Jongere werknemers weten vaak nog niet of zij tot hun vijftenzestigste werkzaam willen blijven. Oudere werknemers hebben hiervan een beter beeld; ruim vier van de tien gaven aan niet door te willen werken na hun vijftenzestigste. Bij de jongeren was dat twee van de tien.

De bereidheid om ook na het vijftenzestigste levensjaar werkzaam te blijven is gering. In 2009 gaf 13% van de werknemers aan ook na hun vijftenzestigste werkzaam te willen blijven. Ongeveer 58% gaf aan niet langer te willen doorwerken en de rest weet het nog niet.

Dit blijkt uit de resultaten van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) die jaarlijks wordt uitgevoerd door

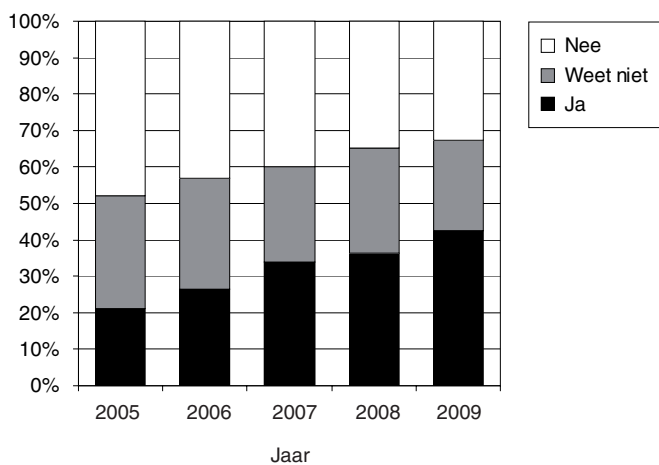
TNO en CBS met steun van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

LITERATUUR

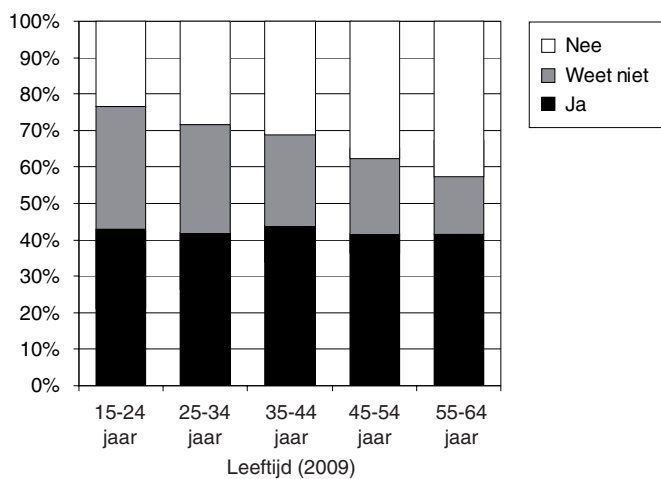
1. Steeds meer werknemers willen doorwerken tot 65 jaar. Persbericht TNO/CBS, mei 2010.
2. Koppes LLJ, Vroome EMM de, Mol MEM, Janssen BJM, Bossche SNJ van den. Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2009: Methodologie en globale resultaten. Hoofddorp: TNO, 2010.

CORRESPONDENTIEADRES
Mevr. dr. M. Mol,
e-mail: m.mol@cbs.nl

¹ CBS, Den Haag/Heerlen

Figuur 1. Bereid om werkzaam te blijven tot 65 jaar, naar jaar, werknemers van 15 tot en met 64 jaar.
Bron: TNO/CBS

Figuur 2. Bereid om werkzaam te blijven tot 65 jaar, naar leeftijd, werknemers van 15 tot en met 64 jaar.
Bron: TNO/CBS